

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.47.2024
Warszawa, 15 marca 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 1352 Pani Posłanki Agnieszki Wojciechowskiej van Heukelom *w sprawie konsekwencji interpretacji prawa podważającej wybór na stanowisko Prokuratora Krajowego*, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W dniu 12 stycznia 2024 r. Prokurator Generalny prof. Adam Bodnar w czasie spotkania z Panem prokuratorem Dariuszem Barskim wręczył mu dokument stwierdzający, że przywrócenie go do służby czynnej w dniu 16 lutego 2022 r. przez poprzedniego Prokuratora Generalnego Zbigniewa Ziobro, zostało dokonane z naruszeniem obowiązujących przepisów i nie wywołało skutków prawnych. Zastosowano bowiem przepis ustawy, który już nie obowiązywał.

Podstawą działania Prokuratora Generalnego w tej sprawie były wyniki dokonanej wewnątrz Ministerstwa Sprawiedliwości analizy stanu faktycznego i prawnego, a także pozyskane przez Ministerstwo Sprawiedliwości zewnętrzne opinie prawne od uznanych ekspertów i autorytetów prawniczych, tj. prof. Anny Rakowskiej (Katedra Prawa Konstytucyjnego, Uniwersytet Łódzki), prof. Sławomira Patyry (Katedra Prawa Konstytucyjnego, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) oraz prof. Grzegorza Kucy (Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Jagielloński), które wskazują jednoznacznie, że działania podjęte przez Ministra Zbigniewa Ziobrę w dniu 16 lutego 2022 r., poprzedzone wnioskiem z tego samego dnia Prokuratora Dariusza Barskiego, zostały dokonane bez należytej podstawy prawnej i nie wywołują skutków.

Prawo do powrotu do służby czynnej zostało ukształtowane na mocy przepisu art. 47 §1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku przepisy wprowadzające - Prawo o prokuraturze (Dz.U. poz. 178 ze zm.). Z uwagi na brak jakiegokolwiek uzasadnienia w projekcie ustawy odnoszącego się do treści tego przepisu, jak również dyskusji podczas posiedzeń komisji w okresie prowadzenia prac legislacyjnych nie pozwala na ustalenie intencji ustawodawcy, poza ogólnymi domysłami, iż przepis ten był ukierunkowany na możliwość powrotu do służby prokuratorów, którzy przeszli w stan spoczynku na skutek własnej decyzji w 2010 roku w oparciu o przepis art. 19 ustawa z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 178, poz. 1375).

Wraz z wejściem w życie powyższej ustawy pojawiła się możliwość zastosowania tej normy także do innych osób, które znajdowały się w dniu 4 marca 2016 roku w stanie spoczynku z przyczyn innych niż zdrowotne. Ustawodawca wprowadzając czasowy przepis wprowadził jednak określone warunki, które w okresie obowiązywania dawały podstawę do powrotu ze stanu spoczynku (do służby czynnej):

- 1) pozostawanie w dniu 4 marca 2016 roku w stanie spoczynku,
- 2) stan spoczynku nie mógł być spowodowany przyczynami zdrowotnymi,
- 3) prokurator złożył wniosek o powrót do służby na poprzednio zajmowane stanowisko,
- 4) wniosek zyskał akceptację Prokuratora Generalnego.

Wskazać należy, iż przechodząc w dniu 22 kwietnia 2014 roku w trybie przepisów obowiązujących ówczesnie, tj. art. 62a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze w zw. z art. 69 §2 Prawa o ustroju sądów powszechnych Pani prokurator Bogusława Zapaśnik zyskała status prokuratora w stanie spoczynku, którego następstwem był brak ustrojowo zagwarantowanego powrotu do służby czynnej. Tego powrotu nie zapewniają także przepisy ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (art. 127 §1 w zw. z art. 74 Prawa o ustroju sądów powszechnych).

W odniesieniu do przywrócenia Pani prokurator Bogusławy Zapaśnik nie zaistniały przesłanki przywrócenia do czynnej służby prokuratorskiej. Art. 47 §1 Przepisów wprowadzających Prawo o prokuraturze daje możliwość powrotu (poprzez użycie czasownika „wrócić”), który to powrót był dotychczas możliwy jedynie w tych przypadkach, które nie były związane z wiekiem. Wyłączył zatem tych prokuratorów, którzy odeszli z przyczyn zdrowotnych. Zgodnie z art. 70 §1 Prawa o ustroju sądów powszechnych sędziego (prokuratora) przenosi się w stan spoczynku z powodu choroby lub utraty sił. Przyjmując nawet, że są to względy zdrowotne o których mowa w art. 47 §1 Przepisów wprowadzających Prawo o prokuraturze, to kwestia użycia określenia „odejście” jest w tej mierze w aspekcie legislacyjnym niedostosowane do obowiązujących regulacji. Odejście odnosi się do przejścia w stan spoczynku z uwagi na wiek (art. 69 §1 i 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych), aniżeli przeniesieniem, zaś kwestie zdrowotne mają wymiar związany również z wiekiem. Zresztą to również stoi u podstaw formułowania ograniczeń wiekowych do sprawowania funkcji, a także konieczności pozyskania zaświadczenia o stanie zdrowia w sytuacji ubiegania się o wrazenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska po ukończeniu 65 lat.

Wobec powyższego brak jest jakichkolwiek podstaw, aby uznawać, iż przepis art. 47 §1 miał zastosowanie do osób, które przeszły w stan spoczynku z uwagi na wiek, co wynika z nieodwracalności przejścia w stan spoczynku. W tym stanie rzeczy uznać należy, iż nie było faktycznych i prawnych przesłanek do przywrócenia Pani prokurator Bogusławy Zapaśnik do służby w trybie art. 47 §1 i 2 Przepisów wprowadzających Prawo o prokuraturze. Nadto akt (pismo) przywracający Panią prokurator Bogusławę Zapaśnik do służby został wydany i podpisany przez Prokuratora Krajowego, który nie był w tym zakresie upoważniony do działania w imieniu Prokuratora Generalnego.

Na słuszność takiego stanowiska wskazuje również orzeczenie Sądu Okręgowego w Szczecinie (sygn. akt: III K 348/22), w którym sąd uznał, iż prokurator Bogusława Zapaśnik w czasie wnoszenia aktu oskarżenia nie była prokuratorem w stanie czynnym, a tym samym nie mogła wykonywać czynności prokuratora.

Aktualność zachowują przy tym ustalenia dotyczące czasowego obowiązywania art. 47 Przepisów wprowadzających Prawo o prokuraturze. Ustawa ta wprowadziła szczególnie tryb powrotu grupy prokuratorów pozostających w stanie spoczynku innych niż zdrowotne.

Decyzje Prokuratora Generalnego w zakresie przywrócenia prokuratora do służby w trybie art. 47 podejmowane w okresie od 4 marca 2016 r. do 4 maja 2016 r. w kontekście obowiązywania i stosowania były skuteczne. W ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. Przepisy wprowadzające Prawo o prokuraturze, przepisy w sposób zgodny z zasadami prawidłowej legislacji określały termin na wprowadzenie zmian kadrowych i dostosowanie przepisów do wymogów nowego prawa. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 28 lutego 2008 r. (K 43/07) potwierdził, że „najważniejszym celem ustawy wprowadzającej, poza „odciążeniem” ustawy głównej, by była ona bardziej przejrzysta, jest uchylene niektórych dotychczasowych przepisów, uregulowanie spraw będących w toku, przekazanie kompetencji, utworzenie instytucji czy uporządkowanie pewnych kwestii zaniedbanych wcześniej przez ustawodawcę, aby stworzyć podstawy do wejścia w życie przepisów ustawy wprowadzanej”.

Norma kompetencyjna do przywrócenia prokuratora pozostającego dotychczas w stanie spoczynku podlega ograniczeniu na płaszczyźnie materialnoprawnej i czasowej. Przekroczenie zakresu temporalnego obowiązywania ustawy wprowadzającej, a więc po 4 maja 2016 r., podlega ocenie co do pozytywnych i negatywnych warunków kwalifikacji walidacyjnej składników porządku prawnego (S. Wronkowska [w:] S. Wronkowska, Z. Ziemiński, Zarys teorii prawa, Poznań 1997, s. 141 i nast.), pozwalających zrelacjonowanie takich przepisów do założeń konstytucyjnych i aksjologii systemu prawnego.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że wszelkie decyzje władcze jakie zostały podjęte przez Prokuratora Dariusza Barskiego od dnia 18 marca 2022 r. do dnia 11 stycznia 2024 r. pozostają w mocy w tym zakresie, w jakim Prokurator Dariusz Barski działał na podstawie upoważnienia i w imieniu Prokuratura Generalnego. Natomiast w przypadku samodzielnych rozstrzygnięć podejmowanych przez Prokuratora Krajowego wszelkie kwestie w tym zakresie wymagają szczegółowej analizy konkretnych przypadków i w zależności od jej wyników będą podejmowane dalsze decyzje.

Należy jednak podkreślić, iż jakiegokolwiek skutki z tym związane nie są wynikiem powyższego działania Prokuratora Generalnego, a wadliwego i bezskutecznego przywrócenia do czynnej służby Prokuratora Dariusza Barskiego przez ówczesnego Prokuratora Generalnego Zbigniewa Ziobro. Powyższy błąd jest wyłącznym źródłem i jedyną przyczyną działania Prokuratora Generalnego, które przywróciło stan zgodny z prawem.

Odnosząc się wprost do pytania pierwszego, uprzejmie informuję, że w okresie od 16 lutego 2022 r. do dnia 16 stycznia 2024 r. na stanowiska prokuratorskie powołanych zostało łącznie 495 osób. Wszystkie powołania nastąpiły w trybie przewidzianym w art. 74 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – *Prawo o prokuraturze* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1360, z późn. zm.), zgodnie z którym „Prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury na stanowisko prokuratorskie powołuje Prokurator Generalny na wniosek Prokuratora Krajowego”, a nie Prokurator Krajowy. Żaden z powołanych prokuratorów nie działa nielegalnie. Tym samym udzielenie odpowiedzi na pozostałe pytania pozostaje bezprzedmiotowe.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/